

Živě: Železniční uzel Brno

9.10.2025 - Protext | ČTK

Bezmála dvě stě let propojuje železniční uzel Brno každý den cesty tisíců lidí. Díky tomu je jednou z nejvytíženějších částí sítě Správy železnic. Nyní začínáme pracovat na jeho komplexní přestavbě. Obyvatelé a návštěvníci jihomoravské metropole díky tomu budou moci využít funkční a spolehlivý dopravní systém, který je napojí na konvenční a brzy také na vysokorychlostní železnici.

S historií brněnského železničního uzlu, jeho současným stavem i velkolepými plány, které zajistí jeho odolnost pro budoucí generace seznámí ve čtvrtek 9. října od 16:00 na Prezentačním dni železničního uzlu Brno, náměstek ředitele Stavební správy vysokorychlostních tratí Ing. Jan Kubelka, MBA, v nově otevřeném brněnském infocentru na adrese Panenská 712/1, Brno-střed, nebo můžete sledovat online.

Proč Brno potřebuje nové nádraží

Brno je druhé největší město v Česku a železnice zde hraje naprosto klíčovou roli. Každý den železniční uzel Brno využije více než sto tisíc cestujících – patří mezi ně lidé mířící do zaměstnání, studenti i cestující na dálkových spojích do Prahy, Vídně nebo Ostravy. Současně je ale už desítky let přetížený a pracuje na samotné hranici svých možností. Hlavní nádraží je úzkým hrdlem celé sítě – vlaky musí čekat na volná nástupiště, jakékoli zpoždění se rychle řetězí a navzdory rostoucí poptávce není možné navýšit počet spojení.

Modernizace železničního uzlu Brno proto není jen otázkou pohodlí, ale i nutnou podmínkou pro rozvoj v celém regionu. Nové nádraží a přeložené tratě umožní zvýšit rychlost, počet spojů i jejich spolehlivost. Brno se tak stane skutečným železničním srdcem jižní Moravy i celého Česka.

Nové nádraží u řeky

Zásadním prvkem projektu je přesun hlavního nádraží blíže k řece Svatce, přibližně o 800 metrů na jihovýchod – do oblasti dnešního dolního nádraží. Nová lokalita nabízí dostatek prostoru pro kolejiště i zázemí pro cestující, v současné poloze totiž rozšíření není možné. Nádraží se promění v otevřený, prosvětlený terminál na mostní konstrukci, který nebude působit jako bariéra, ale jako přirozená součást města.

Důležitou roli hraje i jeho napojení na další druhy dopravy. Nové hlavní nádraží bude propojeno s tramvajemi, novou metropolitní dráhou, cyklostezkami i novými bulváry. Součástí plánu je také velkokapacitní přestupní uzel pro dálkové a regionální autobusy, záchytné parkoviště a dostatek místa pro kola. Brno se tak zařadí mezi města, kde je přestup mezi dopravními prostředky rychlý a pohodlný.

Hlavní nádraží ovšem zdaleka neznamena jen dopravu. V majestátní hlavní hale i podchodech vznikne místo pro komerční prostory – nebudou tak jen mdlými tunely, ale cestujícím příjemní čekání a místním nabídnou nové zázemí. Díky tomu se nádraží stane přirozeným prodloužením městských ulic.

Významnou novinkou bude i systém digitálního řízení železniční dopravy ETCS, který umožní ještě hustší intervaly vlaků a vyšší bezpečnost, a konverze lokality Horní Heršpice na dvě velká odstavná nádraží.

Terminály Černovice a Židenice

Modernizace Železničního uzlu Brno zdaleka nezahrnuje jen nové hlavní nádraží. V plánu je rovněž vybudování kapacitního přestupního terminálu v Černovicích na Olomoucké ulici místo současné zastávky Brno-Černovice, což umožní jednoduchý přestup mezi železnicí a MHD. Obdobně bude nádraží Brno-Židenice přesunuto jižněji, aby byla eliminována dochozí vzdálenost k tramvajím cca 400 metrů, a i zde vznikne moderní terminál MHD.

Rychlejší cesty po Česku i do zahraničí

Železniční uzel bude připraven stát se součástí budoucí sítě vysokorychlostních tratí. Z Brna povedou rychlá spojení na Prahu a Ostravu a výhledově i na Vídeň a Bratislavu a díky rychlosti až 320 km/h se cesta do Prahy zkrátí na 55 minut a do Ostravy na 40 minut. Zároveň se uvolní kapacita na stávajících tratích, kde bude moci jezdit více regionálních i nákladních vlaků – železnice (a celý Železniční uzel Brno) tak i pomůže odlehčit přetíženým silnicím.

Nový veřejný prostor pro Brno

Projekt Železničního uzlu Brno není jen dopravní stavbou, přináší i možnost zásadně proměnit tvář celého města. Současná kolejiště zabírají obrovskou plochu širšího centra města a „vězní“ jeho potenciál. Po přesunu nádraží se tak otevře pro nové využití – brownfieldy se promění v moderní čtvrti s byty, kanceláři, obchody a parky a vzniknou nové bulváry, pěší trasy i cyklostezky, které propojí centrum s nábřežím řeky Svatky. Inspirací jsou podobné projekty v evropských městech, kde modernizace železnice přinesla rozvoj celých městských čtvrtí, jejichž autoři se i přihlásili do architektonické soutěže z roku 2020.

Velký důraz se rovněž klade na ekologii a soulad s okolím. Nové tratě budou odhlučňené a při výstavbě se počítá se zcela novým parkem podél řeky, který navíc pomůže ochladit městské klima v horkých letních dnech. Samotné nádraží bude navrženo s ohledem na energetickou úspornost, střecha nabídne prostor pro fotovoltaické panely a uvnitř bude využito denní světlo a systém rekuperace.

Financování a zapojení veřejnosti

Modernizace železničního uzlu Brno je jedním z největších projektů v historii české železnice. Jeho náklady dosahují desítek miliard korun a bez evropské podpory by se neobešel – počítá se s využitím prostředků například z Nástroje pro propojení Evropy.

Příprava tak rozsáhlého projektu se však neobejde bez spolupráce s veřejností. Probíhají pravidelná setkání s občany, diskuse s městskými částmi i připomínkování plánů. Postřehy místních se promítají do návrhů například v oblasti vedení nových pěších cest, umístění protihlukových stěn nebo řešení veřejných prostor.

Cílem je, aby nové nádraží nebylo vnímáno jen jako technická stavba, ale jako společný projekt města, který zlepší životní prostředí i kvalitu každodenního cestování. Po dokončení se totiž Brno zařadí mezi nejmodernější železniční uzly střední Evropy. Nové nádraží spolu s vysokorychlostními tratěmi umožní rychlé spojení do Prahy, Ostravy, Vídně i Bratislavy, posílí regionální dopravu a otevře prostor pro rozvoj města.

Co přinese modernizace železničního uzlu Brno?

□ Nové hlavní nádraží u řeky – prostorné, moderní a přehledné

- Rychlé spojení do Prahy, Vídně i Bratislavy díky VRT
- Lepší přestup na MHD, autobusy i kola
- Nový veřejný prostor v centru a rozvoj jižní části Brna
- Ekologická opatření: zeleň, energeticky úsporné budovy
- Moderní zabezpečení a připravenost na provoz 21. století

<https://www.ceskenoviny.cz/tiskove/zpravy/zive-zeleznicni-uzel-brno/2730625>